

Big Brother Bulletin - nr 4/2010

Integritetsombudsmannen informerar

Ledare:

1. Wikileaks - medborgarnas egen nakenkamera väcker maktens vrede

Vi medborgare har sedan en tid i ökande utsträckning tvingats huka oss inför en alltmer påträngande och förödmjukande övervakning från statsmakternas sida. Det kanske mest extrema exemplet är de så kallade nakenkameror som installeras på allt fler flygplatser.

Nu när Wikileaks brutalt klär av makthavarna får överheten smaka på sin egen medicin. Den var tydligen besk, för intressant nog reagerar makthavarna med stor vrede. I Kanada har till och med en regeringsrådgivare krävt mord på budbäraren. För Wikileaks är ju bara en teknisk mellanhand - det är amerikansk personal som har läckt hemlig information.

Wikileaks är en omvänd nakenkamera. Det är medborgarnas egen nakenkamera som obarmhärtigt klär av makthavarna och visar deras oetiska beteende, lögner och dubbelspel. Och även visar när de sköter sig, för den delen.

USA:s utrikesminister Hillary Clinton har beordrat landets FN-tjänstemän att spionera på andra länders FN-diplomater och bland annat försöka komma över deras DNA och kontokortsnummer. Afghanistans vicepresident Ahmad Zia Massoud ska i oktober 2009 ha stoppats och förhörts i Dubai efter att ha landat med 52 miljoner dollar i kontanter (var kom de ifrån?). I Sverige har både regeringen och socialdemokraterna spelat under täcket med amerikanerna. Det är bara några exempel på intressanta avslöjanden om makthavare som medborgarnas nakenkamera i den senaste omgången har levererat till folket.

Det ska bli spännande, mycket spännande, att se hur det går med Wikileaks och dess grundare Julian Assange. Det är synnerligen mäktiga krafter som denna modiga man har utmanat. Om jag var han skulle jag inte känna mig trygg, och det gör han inte heller. Nu tror jag nog inte att det går så illa att han plötsligt råkar bli överkörd eller råkar ramla ned från ett högt beläget hotellfönster. Men det känns som en lågoddsare att Julian Assange och/eller Wikileaks på något annat sätt hamnar i problem som gör att sajten hämmas eller till och med försvinner.

Cyberattacker mot Wikileaks har vi ju redan sett. Juridiska och

ekonomiska metoder kan också vara användbara för att tysta sajten. Att Assange har problem med rättvisan är redan ett faktum. Och nyligen slutade det amerikanska företaget PayPal att förmedla donationer till Wikileaks. Amazon har slutat upplåta sina servrar till Wikileaks.

Amerikanska myndigheter har pratat om att åtala Julian Assange för spionage. Flera amerikanska politiker har krävt att han jagas som Osama bin Ladin och att han bör få dödsstraff. Det känns ganska märkligt. Amerikanska myndigheter borde inrikta sig på att få sin egen personal att hålla tyst. Det är faktiskt amerikansk personal som har läckt, inte Julian Assange. Han driver bara en anslagstavla.

Läckorna är avslöjande även på ett annat sätt. Vi har länge fått höra från våra makthavare att det inte är någon fara med att myndigheterna bygger upp register med personliga detaljer, såsom vilka vi har ringt och mejlat, eftersom ingen obehörig kommer åt informationen. Men om det som sägs i förtroende på till amerikanska ambassadörer runtom i världen hamnar på internet, kan inte vad som helst då hamna på internet? Jag brukar säga: alla databaser läcker. Wikileaks bekräftar detta.

2. Våra apparater börjar studera oss

Ännu så länge rapporterar de oss inte till polisen. Förhoppningsvis går de aldrig så långt. Men trenden är tydlig att våra apparater börjar studera oss. Hur vi ser ut, hur vi agerar och kanske vad vi säger. Och appraterna drar sina slutsatser.

Utvecklingen är naturlig och helt väntad. Den bygger på en kombination av ständig uppkoppling, billiga digitalkameror, billigt minnesutrymme och snabba processorer som till en låg kostnad kan köra avancerade programvaror.

Ett bra exempel på studerande apparater är Microsofts nya spelkamera Kinect, som är ett tillbehör till spelkonsolen Xbox.

En Microsoft-chef vid namn Dennis Durkin har sagt att kameran kan användas för att anpassa reklam efter hur det är i rummet där den används. Hur många människor som finns i rummet, till exempel. Efter att Wall Street Journal skrev om saken har företaget dock ändrat sig, och sagt att man inte har några planer på att snoka i människors vardagsrum. Hur det blir vet vi inte än.

Kinect kan också lyssna och känna igen ord. Den styrs bland annat med talade kommandon. Ingen information finns dock om att kameran skulle vara programmerad att snoka på människor genom att tolka deras konversation. Men rent tekniskt låter det sig göras. Kommer månne en kommande Wikileaks-läcka att avslöja att amerikanska myndigheter har beordrat Microsoft att avlyssna bostäder via Kinect-kameror?

Kinect kan också förstå teckenspråk, och den lär till och med kunna läsa på läpparna.

Ett annat exempel på iakttagande apparater är de nya digitala reklamaffischer för butiker och köpcentra som det japanska företaget NEC har utvecklat. De studerar förbipasserande kunder och anpassar budskapet efter dem på tre punkter: kön, ålder och etnicitet.

Tanken är förstas att kunna rikta reklam mot olika målgrupper med större precision. Parfymreklam bara till kvinnor, exempelvis. Ölreklam bara till män, kan man anta.

De smarta reklamaffischerna har börjar placeras ut i japanska köpcentra. Nästa steg från NEC är att exportera dem till västerlandet.

Japan är också hemland för de nya varuautomater som likaså studerar varje kund och bedömer hans eller hennes kön och ålder. Därefter föreslår automaten en dryck som den tror passar. Ganska larvigt tycker nog jag, man vet väl själv vad man vill ha.

På vissa amerikanska casinon har de installerat system med automatisk ansiktsigenkänning som slår larm när en registrerad spelmissbrukare närmar sig. Personalen kommer då och avvisar vederbörande.

Hur beter vi oss egentligen när vi går omkring på gator och torg? Det finns redan övervakningskameror med automatisk upptäckt av så kallat antisocialt beteende.

Jag nämnde i början analys av vad vi säger. Ett sådant inslag finns bland annat i det EU-finansierade projektet för flygsäkerhet kallat "Onboard Threat Detection System". En kamera och en mikrofon ska sitta i varje flygplansstol och studera passageraren bakom. Kameran analyserar ansiktsrörelser och mikrofonen analyserar samtalet. Syftet är att upptäcka en terrorist innan han slår till.

Det som vi integritetsanhängare nog fruktar mest på det här området är automatisk digital ansiktsigenkänning, en teknik som redan finns. Än är tekniken inte mogen för att med hjälp av övervakningskameror identifiera varje medborgare i varje gathörn, och lagra passagerarna i en databas. Men tekniken utvecklas i rask takt...

Länkar:

<http://news.discovery.com/tech/videogame-uses-camera-to-target-ads.html>

<http://www.next-gen.biz/news/kinect-will-recognise-sign-language>

<http://www.guardian.co.uk/media/pda/2010/sep/27/advertising-billboards-facial-recognition-japan>

<http://theweek.com/article/index/209591/japans-face-scanning-vending-machines>

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/japan/8136743/Japanese-vending-machine-tells-you-what-you-should-drink.html>

<http://topnews.us/content/229444-gambling-addicts-now-assisted-face-recognition-systems-casinos>

<http://www.clarity-centre.org/content/anti-social-behavior-detection-audio-visual->

surveillance-systems

<http://www.dailymail.co.uk/news/article-435342/The-tiny-airline-spy-spots-bombers-blink-eye.html>

Abonnera på BBB!

Ifall du inte är abonnent på nyhetsbrevet BBB kan bli det utan kostnad på www.atomer.se/bbb. Fyll bara i din epost, inga frågor ställs. På samma adress kan du avboka BBB eller ändra adress.

Pär Ström

Integritetsombudsman, Den Nya Valfärden

Föreläsare, moderator och skribent, Atomer och bitar AB

(läs mer om mina föreläsningar på www.atomer.se)

Ledamot av regeringens IT-råd

Epost: par@atomer.se

www.dnv.se

www.atomer.se

Tel 0709-699 411

Twitter: *ParStrom*

Detta nummer av BBB är utgivet den 7 dec 2010